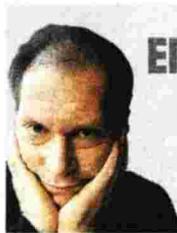


Αιέν αχρηστεύειν

Οσο παράξενο και αν φανεί, εγώ θα δώσω δίκιο στον κ. Αριστείδη Μπαλτά γι' αυτά που είπε περί αριστείας. Η πίεση του αριστεύειν είναι πράγματι αγχογόνος παράγοντας για τους μαθητές και μπορεί να πνίξει τη χαρά της μάθησης, όπως επίσης να οδηγήσει σε δηλητηριώδεις αντιζηλίες. Όταν οι επικριτές του υπουργού επικαλούνται το ομηρικό «αιέν αριστεύειν», αποσιωπούν το συμπλήρωμα αυτής της παραίνεσης, την οποία απευθύνει ο Πηλέας στον γιο του, τον Αχιλλέα: «...και υπείροχον έμμεναι άλλων». Η αριστεία, δηλαδή, δεν νοείται απλώς ως επιτυχία αλλά και ως απόλαυση της υπεροχής έναντι των άλλων. Οι τυχαία, τα καλύτερα εκπαιδευτικά συστήματα του κόσμου, αυτά των σκανδιναβικών χωρών, δεν δίνουν έμφαση στην αριστεία αλλά στην παρότρυνση του μαθητή να ανακαλύψει και να καλλιεργήσει τα ενδιαφέροντά του. Η αριστεία θα έρθει αργότερα, για όσους είναι ικανοί.



ΕΠΙΦΥΛΛΙΔΕΣ
ΤΟΥ ΔΗΜΟΣΘΕΝΗ
ΚΟΥΡΤΟΒΙΚ

Είναι γνωστό ότι το ελληνικό κράτος δεν ευνοεί την αριστεία. Ωστόσο συντηρεί στη μέση εκπαίδευση μια εκφυλισμένη, εξαχρειωτική και επιπλέον ακραία αγχωτική μορφή της πίεσης για αριστεία: τη βαθμοθηρία. Και αυτή δεν έχει να κάνει με τα πρότυπα και τα πειραματικά σχολεία, που θέλει να καταργήσει ο κ. Μπαλτάς. Έχει να κάνει με τη γενική απαξίωση της Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης. Αν τον ενδιέφερε πράγματι μια υγιέστερη σχέση του μαθητή με το σχολείο, θα ξεκινούσε αλλάζοντας το καθεστώς της υπερφορτωμένης, σε μεγάλο βαθμό άχρηστης διδακτικής ύλης, της παπαγαλίας και των πολλών, αλλά ουσιαστικά εικονικών εξετάσεων, το οποίο οδηγεί στο κυνήγι βαθμών ερήμην της γνώσης και, πολύ περισσότερο, της χαράς της γνώσης.

Αλλά φαίνεται πως το πρόβλημα για τον κ. Μπαλτά δεν είναι παιδαγωγικό. Είναι ιδεολογικό. Η αριστεία, που σημαίνει

ατομική διάκριση, θα τον ενοχλεί επειδή τον παραπέμπει στην αριστοκρατία, ως κοινωνική ομάδα. Και η ιδέα μιας αριστοκρατίας, ακόμη και με την έννοια της πνευματικής ή της καλλιτεχνικής ελίτ, είναι κόκκινο πανί για την εξισωτική ελληνική Αριστερά (παρότι και το δικό της όνομα έχει την ίδια ετυμολογική ρίζα, έστω ως ευφημισμός). Ο κ. Αριστείδης Μπαλτάς, μέλος ο ίδιος μιας πνευματικής αριστοκρατίας, σκιαμαχεί με τις λέξεις από ιδεολογική υπερπυρεξία.

Η ελληνική Αριστερά έχει άλλωστε ιδιαίτερη έφεση σε τέτοιες σκιαμαχίες, που αχρηστεύουν τα όπλα της ως δύναμης αλλαγής. Παράδειγμα, η λέξη «λαός». Καμιά άλλη Αριστερά στην Ευρώπη δεν τη χρησιμοποιεί ως αναλυτικό εργαλείο. Σ' εμάς έχει υποκαταστήσει την ταξική ανάλυση. Όλες οι κοινωνικές ομάδες, με εξαίρεση μια ολιγάριθμη κάστα ολιγαρχών, συναιρούνται στην έννοια «λαός», ένα ομοιογενές σύνολο που αναξιοπαθεί και έχει δίκαια αιτήματα. Η αντίληψη αυτή έχει διαποτίσει την κοινωνία σε τέτοιον βαθμό ώστε οι περισσότεροι Έλληνες αισθάνονται σχεδόν προλετάριοι και κάποιος με ετήσιο εισόδημα 50.000 ευρώ ή ακίνητη περιουσία 400.000 ευρώ θεωρεί, τώρα και με κυβερνητική βούλα, ότι δεν βρίσκεται σε πολύ καλύτερη μοίρα από έναν άνεργο ή έναν άστεγο. Η ρητορική της «ανθρωπιστικής κρίσης», απότοκος αυτής της αντίληψης, αμβλύνει στην κοινή συνείδηση τη δραματικότητα της κατάστασης των κατεζοχών θυμάτων της κρίσης.

Ενας άλλος όρος τοτέμ είναι η εθνική κυριαρχία. Τη θέλουμε απαραβίαστη, αδιάφορο πώς λειτουργεί. Το ελληνικό κράτος χρωστάει τη δημιουργία του στην παραβίαση της κυριαρχίας ενός άλλου κράτους στο Ναυαρίνο. Αυτό είναι όμως άλλο παπά ευαγγέλιο. Εμείς δεν θέλουμε να κόνουν οι ξένοι τη μύτη τους στα εσωτερικά μας, ούτε καν για να μας πιάσουν να περιστείλουμε την ασυδοσία της ολιγαρχίας μας. Γιατί είναι η δική μας ολιγαρχία και μπορεί να (μας) κάνει ό,τι θέλει.

Αιέν αριστεύειν; Ποτέ! Εμείς είμαστε του αιέν αχρηστεύειν.